

Eğitim Derslerinin Doktora Öğrencilerinin Öğretmenlik Tutumlarına Etkisi

The Effects of Teaching Profession Courses on Doctoral Students' Attitudes
Towards The Teaching ProfessionÇetin Semerci ve Ahmet Kara
Fırat Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi

Öz

Bu araştırmanın amacı, eğitim derslerinin doktora öğrencilerinin öğretmenlik tutumlarına etkisini araştırmaktır. 2000–2001 öğretim yılında Fırat Üniversitesi Sosyal, Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitülerinde doktora yapan 64 öğrenciye, “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçekte 30 madde bulunmaktadır. KMO (Kaiser–Meyer–Olkin) değeri 0.88, Bartlett test değeri 8980.25 ve Cronbach Alpha değeri 0.68’dir. Bulgulara göre, ön ölçek ile son ölçek arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik tutumları, eğitim dersleri.

Abstract

This study seeks to evaluate the effects of teaching profession courses on the attitudes towards the teaching profession of doctorate students. An Attitude Scale for the Teaching Profession was given to 64 doctoral students of the institutes of Social Studies, Health, Natural and Applied Sciences at Fırat University in the 2000–2001 academic year. There were 30 items in the scale. The KMO (Kaiser–Meyer–Olkin) value was 0.88, the Bartlett test value was 8980.25 and Cronbach alpha mean was 0.68. The results show no significant differences between prescale and postscale scores.

Key Words: Attitude towards the teaching profession, teaching profession courses.

Giriş

Öğretmenler, öğrencilerin istenilen öğrenme yaşantılarını kazanmalarına kılavuzluk etmek ve yön vermekle görevlidirler. Bir başka anlamda öğretmen bilgi, görgü ve yaşantısı ile belli dal ve alanlarda başkalarının yetişme ve gelişmesine yardım eden birey olarak tanımlanabilir. Öğretmenlik mesleği özveri gerektirir. Öğrenciler öğretmenlerin yalnızca bilgisinden değil, onun tüm kişiliğinden, tutumlarından, davranışlarından, ilgilerinden, değerlerinden ve benzeri özelliklerinden etkilenir (Küçükahmet ve diğerleri, 2000, 21). Öğretmenler öğrencileri bir alan uzmanı olarak yetiştirme ve yönlendirme yanında, onlara yetişkinlikte de devam edecek öğrenme isteğini yerleştirmelidir

(Pullman, 2000). Bu anlamda yetiştirilen öğretmenlerin öğretmenlik tutumları önem kazanmaktadır. Çünkü “bütün sanatlar nesnel konular üzerinde işlediği halde, öğretmen, insanın değişmesi denen büyük eser üzerinde işler” (Küçükahmet ve diğerleri, 2000, 25). Öğretmenlik siyasilerin sandığı gibi boş gezen her üniversite mezununun yapacağı basit bir iş değildir; öğretmenlik önemli bir sorumluluk olup bu sorumlulukta gereğinin yapılması şuurunun ve idealinin taşınması gerekir. Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumlara sahip olanların bu mesleğe yönelmeleri gerekir. Her toplumda öğretmenlik mesleği son derece önemli ve zor bir meslektir. Öğretmen olacak insanların bu mesleği bilinçli seçmeleri ve üstlerine düşen görevlerini severek yapmaları gerekir (Tekişık, 1997, 1–2). Öğretmenlik tutumlarını etkileyen bir başka nokta, günümüzde hâlâ öğretmenlerin iş, sağlık ve sosyal güvencelerinin

Yrd.Doç.Dr. Çetin Semerci, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Elazığ. csemerci@firat.edu.tr Arş. Gör. Ahmet Kara, Gaziantep Üniversitesi.

yeterli olmamasıdır. Halbuki, bir toplumun temel direği öğretmendir (Turgut, 1997, 3). Çünkü, geleceğin emanet edileceği nesiller onların eseri olacaktır. Her toplum geleceğine güvenle bakabilmesi için öğretmenlerini dikkatle seçmekle birlikte titizlikle yetiştirmelidir (Gündüz, 1997, 39). Öğretmen, öğrencilere konularla ilgili bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandırmakla görevli olup ders konularını planlayarak gerekli yöntem, teknik ve araçlardan yararlanarak derslerini işlemelidir. Bilindiği gibi, aynı görevleri üniversitelerde öğretim üyeleri yapmaktadır. Öğretim üyelerinin, öğretim görevlerini daha iyi yapabilmeleri için 2000 yılından itibaren üniversitelerin enstitülerinde doktora yapan öğrencilerine Yüksek Öğretim Kurulu'nun kararıyla zorunlu olarak iki eğitim dersi (Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Gelişim ve Öğrenme) verilmeye başlanmıştır (YÖK, 2000). Uygulamayı başlatan üniversitelerden biri de Fırat Üniversitesi'dir. Fırat Üniversitesi'nde üç enstitü bulunmaktadır. Geleceğin öğretim üyesi olacak olan doktora tez aşamasındaki öğrencilerin öğretmenlik tutumlarına ilişkin bir araştırma planlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Fırat Üniversitesi'nde eğitim derslerinin doktora öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına etkileri incelenmiştir. Bu temel amaç çerçevesinde alt amaçlar şu şekilde belirlenmiştir:

- 1- Doktora öğrencilerinin eğitim derslerine ilişkin ön ölçek ve son ölçek tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık var mıdır?
- 2- Ön ölçekte eğitim derslerine ilişkin cinsiyet açısından anlamlı farklılık var mıdır?
- 3- Son ölçekte eğitim derslerine ilişkin cinsiyet açısından anlamlı farklılık var mıdır?
- 4- Ön ölçekte eğitim derslerine ilişkin enstitüler (Sosyal, Fen, Sağlık Bilimleri Enstitüleri) açısından anlamlı farklılık var mıdır?
- 5- Son ölçekte eğitim derslerine ilişkin enstitüler (Sosyal, Fen, Sağlık Bilimleri Enstitüleri) açısından anlamlı farklılık var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma doktora öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarındaki değişimde, eğitim derslerinin etkililiği (yararlılığı) konusunda bilgi sağlayacağından önemli görülmektedir.

Sınırlılıklar

- 1- Araştırma, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden eğitim dersi alan doktora öğrencileriyle sınırlıdır.
- 2- Araştırma, doktora öğrencilerinin görüşlerini, tutumlarını belirlemek için geliştirilen ankette yer alan tutum ifadeleri ile sınırlıdır.
- 3- Araştırma, 2000-2001 öğretim yılı, güz yarı-yılı ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma yöntemi "betimleme-survey" yöntemidir. Bu yöntem öğrencilerin bir konu ile ilgili düşüncelerini betimlemeye, açıklamaya çalışan bir yöntemdir. Ayrıca çalışmada geliştirilen anket formu ön ve son ölçek şeklinde Fırat Üniversitesi Sosyal, Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitülerindeki doktora öğrencilerine uygulanarak verilerin toplanması sağlanmıştır.

Evren ve Örneklem

2000-2001 öğretim yılında Fırat Üniversitesi Sosyal, Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitüleri bünyesinde olup eğitim dersleri alan doktora öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Tutum ölçeği, tüm öğrencilere uygulandığından, bu evren aynı zamanda araştırmanın örneklemidir.

Veri Toplama Aracı ve İstatistiksel Analiz

Araştırmacılar, ölçeği ilgili bütün öğrencilere (64) uygulamışlardır. Araştırmada "Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte 30 madde bulunmaktadır. KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri 0.88, Bartlett test değeri 8980.25 ve Cronbach Alpha değeri 0.68'dir (Semerci, 1999).

Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS programı ile çözümlenmiş ortalama, t- testi ve F- testi yöntemlerinden yararlanılarak yorumlanmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, doktora öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile ilgili bulgu ve yorumları yer almaktadır. Araştırmada toplam 64 doktora öğrencisi bulunmaktadır. Bu öğrencilerin yüzde 68.8'i erkek, yüzde 31.2'si kızdır. Öğrencilerin enstitülere göre dağılımı incelendiğinde, yüzde 25'i Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne, yüzde 45.3'ü Fen Bilimleri Enstitüsü'ne ve yüzde 29.7'si Sağlık Bilimleri Enstitüsü'ne bağlıdır.

Doktora Öğrencilerinin Ön Ölçek ve Son Ölçekteki Öğretmenlik Tutumları

Ön ölçek ile son ölçeklerde elde edilen t-testi sonucu sadece "Öğretmenlik para ile ölçülemez" tutum cümlesinde ön ölçek ile son ölçek arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Bu madde eğitim derslerinin, doktora öğrencilerinin olumlu bir tutum değişimi gerçekleştirmelerinde etkili olduğu anlamına gelmektedir (Ön Ölçek $\bar{X}=3.61$, Son Ölçek $\bar{X}=4.33$, $p < 0.05$ ve $Sd = 63$) (EK-1).

Ön Ölçekte Cinsiyet Açısından Farklılık

Ön ölçekte cinsiyet arasındaki ilişki t- testi ile incelendiğinde, sadece üç tutum cümlesinde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bunlar 9, 24 ve 30 numaralı tutum cümleleridir.

"Öğretmenlik mesleğini seviyorum" tutumuyla ilgili, erkekler 4.25 ortalama ile kısmen katılırken, kızların 3.45 ortalama ile kararsız oldukları görülmüştür. Demek ki erkek doktora öğrencileri öğretmenlik mesleğini daha çok sevmektedirler (t -testi = 2.89, $p < 0.05$ ve $Sd = 126$).

"Öğretmenlik yapmak bana mutluluk verir" tutumunda ise erkeklerin tutumu 3.93 ortalama ile kısmen katılıyorum iken, kızlar 3.40 ortalama ile kararsız kalmışlardır (t -testi=2.08, $p < 0.05$ ve $Sd = 126$). Öğretmenlik yapmak erkeklerle daha fazla mutluluk vermektedir.

"Öğretmenliği bana sevdiren öğretmenlerimdir" tutum cümlesinde erkekler $\bar{X} = 3.41$ ve kızlar $\bar{X} = 2.70$ ile kararsızlık göstermiştir. Ancak, erkek öğrencilerin öğretmenlerinden daha olumlu etkilendikleri görülmektedir (t -testi = 2.22, $p < 0.05$ ve $Sd=126$) (EK-2).

Son Ölçekte Cinsiyet Açısından Farklılık

Son ölçek ile cinsiyet arasındaki manidarlık incelendiğinde, doktora derslerinin etkililiği sadece 16, 26 ve 29 numaralı tutum cümlelerinde görülmüştür (EK-2).

"Öğretmenler topluma örnek olan insanlar"dır tutumunda erkek ve kız doktora öğrencilerinin arasında manidar bir farklılık vardır. Bu tutuma kız öğrenciler kısmen katılırken, erkek öğrenciler tamamen katılmışlardır (Erkek $\bar{X} = 4.74$, Kız $\bar{X} = 4.40$, t -testi=2.28, $p < 0.05$ ve $Sd = 126$).

"Konuşmayı sevmeyişimden öğretmenliği istemem" cümlesiyle elde edilen (Erkek $\bar{X}=1.72$, Kız $\bar{X} = 2.10$, t -testi = -2.21, $P < 0.05$ ve $Sd = 126$) sonuçlara göre, hem erkek hem de kız öğrencilerin bu tutuma katılmadıkları söylenebilir. Ancak, bu tutumda kararsızlığa daha fazla eğilimli olan kız öğrencilerdir.

"Gazete ve dergilerdeki öğretmenlikle ilgili yazılar ilgimi çeker" tutumuyla ilgili olarak (Erkek $\bar{X} = 3.37$, Kız $\bar{X} = 3.05$, t -testi = 2.40, $p < 0.05$ ve $Sd = 126$) erkek ve kız öğrenciler kararsızlıklarını belirtmişlerdir. Ancak, kızlara göre erkek öğrenciler kısmen katılma eğilimi göstermişlerdir.

Ön Ölçekte Enstitüler Açısından Farklılık

Öğrencilerin bağlı oldukları enstitüler dikkate alındığında, ön testte 9 ve 23 numaralı tutum cümlelerinde enstitüler arasında istatistiksel açıdan farklılık vardır (EK-3). "Öğretmenlik mesleğini seviyorum" tutum cümlesinde (Sosyal Bil. Enst. $\bar{X} = 3.00$, Fen Bil. Enst. $\bar{X} = 4.18$, Sağlık Bil. Enst. $\bar{X} = 4.00$, F -testi = 3.85, $p < 0.05$ ve $Sd = 126$) Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencileri kısmen katılırken, Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencileri kararsız kalmışlardır.

"Öğretmenliği zorunlu olmasam yapmam" tutumuna (Sosyal Bil. Enst. $\bar{X}= 3.71$, Fen Bil. Enst. $\bar{X} = 2.42$, Sağlık Bil. Enst. $\bar{X} = 2.32$, F testi = 4.78, $p < 0.05$ ve $Sd=126$) Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencileri katılmaz iken, Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencileri kısmen katılmışlardır.

Son Ölçekte Enstitüler Açısından Farklılık

Son ölçekte, sadece “Öğretmenlik zevkli bir meslektir” ifadesinde Sosyal, Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitülerinin öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F = 3.27$, $p < 0.05$, $Sd = 126$). Bu tutuma Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencileri kısmen katılırken, Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencileri tamamen katılmışlardır (EK – 4).

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bu kısmında, araştırma bulgularına ilişkin sonuç ve tartışma üzerinde durulmuştur.

Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği 64 doktora öğrencisine uygulanmıştır. Bunların %68.8’ i erkek ve %31.2 ‘si kız öğrencilerdir. Öğretmenliğe ilişkin tutumlarda ön testte cinsiyete göre sadece “Öğretmenlik para ile ölçülemez” cümlesinde ($t = - 3.71$) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Son testte, cinsiyete göre üç tutum cümlesinde farklılık görülmüştür. Bunlar “Öğretmenler topluma örnek insanlardır” ($t = 2.28$), “Konuşmayı sevmediğimden öğretmenliği istemem” ($t = -2.21$) ve “Gazete ve dergilerdeki öğretmenlikle ilgili yazılar ilgimi çeker” ($t = 2.40$) tutum cümleleridir.

Uygulama yapılan öğrencilerin % 25’i Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde, % 29.7’si Sağlık Bilimleri Enstitüsü’nde ve % 45.3’ü Fen Bilimleri Enstitüsü’nde yer almaktadır. Öğretmenliğe ilişkin tutumlarda ön ölçekte enstitülere göre “Öğretmenlik mesleğini seviyorum” ($F = 3.85$) ve “Öğretmenliği zorunlu olmasam yapmam” ($F = 4.78$) cümlelerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur. Son testte ise sadece “Öğretmenlik zevkli bir meslektir” ($F = 3.27$) maddesinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Araştırmaya genel olarak bakıldığında 14 haftada verilen iki eğitim dersi (“Öğretimde Planlama ve Değerlendirme”, “Gelişim ve Öğrenme”) doktora öğrencilerinin öğretmenliğe karşı tutumlarını değiştirmekte yeterli olmamıştır. Önceki benzer araştırmalarda da (Semerci, 1998) eğitim derslerinin, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını değiştirmedikleri görülmüştür.

Sonuç olarak, eğitim derslerinde Bloom

taksonomisinin duyuşsal boyutuna önem verilerek, bu boyutta hedef ve davranışlar belirlenmelidir. Öğretmen yetiştirmede, öğrencilerin duyuşsal yönleri ile ilgili tutumlarını olumlu yönde geliştirebilmeleri için çaba harcanmalıdır.

Kaynakça

- Gündüz, H.B. (1997). Öğretmenlik mesleğine giriş denetimi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 22 (228), 39–42
- Küçükahmet L., Değirmencioğlu C. ve diğerleri. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Pullman, G.M. (2000). What little I think I know about teaching. *Teaching at Chicago*, Downloaded from the World Wide Web, tacl1.html.
- Semerci, Ç. (1998). *Mesleki ve teknik eğitim programlarının değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Semerci, Ç. (1999). Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeği. *Eğitim ve Bilim*, 23 (111), 51–55.
- Tekışık, H. H. (1997). Öğretmenlik üniversite mezunu herkesin yapacağı bir iş değildir...”, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 22 (228), 1–2.
- Turgut İ. (1997). Öğretmen yetiştirme sorunları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 22 (228), 3–4.
- YÖK. (2000). *Lisansüstü Eğitim*, B.30.0. ATK.0.00.00.05/ 08-2607-061, YÖK: Ankara.

Geliş: 18 Haziran 2001
İnceleme: 20 Eylül 2001
Düzeltilme: 26 Şubat 2002
Kabul 13 Ekim 2003

EKLER

EK-1: Ön ve Son Ölçekteki Öğretmenlik Tutumları

Tutum Cümleleri	Ön Ölçek $\bar{X}$	Son Ölçek $\bar{X}$	t- test
1- Öğretmenlik zevkli bir meslektir.	4.22	4.36	-.99
2- Öğretmenlik saygın bir meslektir.	4.83	4.75	.76
3- Öğretmenlik bir sorumluluktur.	4.97	4.89	1.10
4- Öğretmenlik yapmak istediğim son iştir.	2.37	2.28	.5
5- Öğretmenlik ideal bir meslektir.	3.62	3.97	-1.92
6- Öğretmenlik fedâkarlık ister.	4.77	4.84	-.97
7- Öğretmenlik para ile ölçülemez.	3.61	4.33	-3.71*
8- Öğretmenlik kutsal bir meslektir.	4.72	4.87	-1.88
9- Öğretmenlik mesleğini seviyorum.	4.00	5.36	-1.61
10- Öğretmenlik mesleği ile ilgili kitapları okurum.	3.58	3.27	.37
11- Öğretmenlik adımı duymak bile sinirlerimi bozuyor.	1.60	1.56	.20
12- Öğretmenlik onurlu bir meslektir.	4.81	4.84	-.34
13- Öğretmen öğrenciye güven duygusu verir.	4.59	4.77	-1.67
14- Öğretmen öğrenciyi derse karşı istekli kılar.	4.64	4.81	-1.81
15- Öğretmen öğrenciye kitap okumayı sevdirebilir.	4.86	4.39	.58
16- Öğretmenler topluma örnek insanlardır.	4.50	4.62	-1.09
17- Öğretmenler kendilerini sürekli yeniler.	4.41	4.36	.27
18- Öğretmenler günlük yayınları izler.	4.23	4.02	1.17
19- Öğretmenler dikkatli insanlardır.	3.86	3.91	-.26
20- Öğretmenlikten nefret ederim.	1.62	1.59	.17
21- Öğretmenler yardımseverdir.	3.86	4.33	-.95
22- Öğretmenlik yapmak hoşuma gider.	3.78	4.05	-1.40
23- Öğretmenliği zorunlu olmasam yapmam.	2.53	2.27	1.39
24- Öğretmenlik yapmak bana mutluluk verir.	3.77	4.00	-1.41
25- Öğretmenlik bana zor gelir.	2.50	2.16	1.73
26- Konuşmayı sevmediğimden öğretmenliği istemem.	1.89	1.84	.34
27- Kendimi öğretmen olarak düşünemiyorum.	2.14	2.08	.36
28- Öğretmenlik sıkıcı bir meslektir.	2.17	1.91	1.07
29- Gazete ve dergilerdeki öğretmenlikle ilgili yazılar ilgimi çeker.	3.16	3.55	-1.85
30- Öğretmenliği bana sevdiren öğretmenlerimdir.	3.19	3.30	-.53

* p < 0.05   sd = 63

EK – 2: Ön ve Son Ölçekte Doktora Öğrencilerinde Cinsiyet Açısından Farklılık

Tutum Cümlesi No	Son Ölçek Erkek $\bar{X}$	Son Ölçek Kız $\bar{X}$	t- test	Ön Ölçek Erkek $\bar{X}$	Ön Ölçek Kız $\bar{X}$	t- test
1	4.33	4.45	-.63	4.32	4.00	1.34
2	4.74	4.80	-.31	4.82	4.85	-.24
3	4.98	4.75	1.60	4.98	4.95	.57
4	2.33	2.20	.45	2.32	2.50	-.64
5	4.05	3.85	.83	3.61	3.65	-.12
6	4.88	4.80	.87	4.75	4.80	-.35
7	4.33	4.40	-.36	3.41	4.05	-1.80
8	4.86	4.90	-.43	4.73	4.70	.17
9	4.21	4.10	.49	4.25	3.45	2.89*
10	3.30	3.15	.43	4.00	2.65	.75
11	1.51	1.70	-.71	1.66	1.45	1.03
12	4.90	4.70	1.34	4.84	4.75	.72
13	4.77	4.80	-.22	4.59	4.60	-.05
14	4.79	4.90	-.95	4.61	4.70	-.51
15	4.49	4.20	1.57	5.23	4.05	.67
16	4.74	4.40	2.28*	4.48	4.55	-.38
17	4.28	4.55	.32	4.39	4.45	-.25
18	4.07	3.90	.58	4.23	4.25	-.09
19	3.81	4.10	.29	3.77	4.05	-1.01
20	1.70	1.40	.93	1.61	1.65	-.15
21	4.30	4.40	-.46	3.79	4.00	-.75
22	4.05	4.00	.16	3.86	3.60	.92
23	2.21	2.40	-.69	2.47	2.65	-.56
24	4.02	3.95	.29	3.93	3.40	2.08*
25	2.09	2.30	-.69	2.45	2.60	-.46
26	1.72	2.10	-2.21*	1.75	2.20	-1.95
27	1.95	2.35	-1.47	2.00	2.45	-1.77
28	1.97	1.75	.48	2.09	2.35	-.92
29	3.77	3.05	2.40*	3.34	2.75	1.78
30	3.37	3.10	.90	3.41	2.70	2.22*

* p < 0.05   sd = 126

EK-3: Ön Ölçekte Doktora Öğrencilerinin Enstitüler Açısından Farklılığı

Tutum Cümleleri	ÖÖ SBE X	ÖÖ FB E X	ÖÖ SaBE. X	F- testi
1. Öğretmenlik zevkli bir meslektir.	3.57	4.37	4.16	2.61
2- Öğretmenlik saygın bir meslektir.	4.86	4.92	4.63	2.32
3- Öğretmenlik bir sorumluluktur.	4.86	5.00	4.95	2.45
4- Öğretmenlik yapmak istediğim son iştir.	3.00	2.34	2.21	1.36
5- Öğretmenlik ideal bir meslektir.	3.43	3.66	3.63	.12
6- Öğretmenlik fedâkarlık ister.	4.71	4.82	4.68	.43
7- Öğretmenlik para ile ölçülemez.	3.14	3.68	3.63	.48
8- Öğretmenlik kutsal bir meslektir.	4.29	4.76	4.79	2.32
9- Öğretmenlik mesleğini seviyorum.	3.00	4.18	4.00	3.85*
10- Öğretmenlik mesleği ile ilgili kitapları okurum.	2.29	4.16	2.90	.37
11- Öğretmenlik adını duymak bile sinirlerimi bozuyor.	1.29	1.60	1.68	.73
12- Öğretmenlik onurlu bir meslektir.	4.86	4.87	4.68	1.02
13- Öğretmen öğrenciye güven duygusu verir.	4.57	4.65	4.47	.58
14- Öğretmen öğrenciyi derse karşı istekli kılar.	4.71	4.66	4.58	.15
15- Öğretmen öğrenciye kitap okumayı sevdirebilir.	4.43	5.53	3.68	.53
16- Öğretmenler topluma örnek insanlardır.	4.71	4.53	4.37	.66
17- Öğretmenler kendilerini sürekli yeniler.	4.29	4.42	4.42	.06
18- Öğretmenler günlük yayınları izler.	4.00	4.24	4.32	.26
19- Öğretmenler dikkatli insanlardır.	3.57	3.87	3.95	.34
20- Öğretmenlikten nefret ederim.	1.14	1.68	1.68	1.13
21- Öğretmenler yardımseverdir.	3.71	3.89	3.84	.09
22- Öğretmenlik yapmak hoşuma gider.	3.57	3.81	3.79	.15
23- Öğretmenliği zorunlu olmasam yapmam.	3.71	2.42	2.32	4.78*
24- Öğretmenlik yapmak bana mutluluk verir.	3.00	3.95	3.68	3.09
25- Öğretmenlik bana zor gelir.	2.86	2.55	2.26	.77
26- Konuşmayı sevmediğimden öğretmenliği istemem.	2.00	1.89	1.84	.08
27- Kendimi öğretmen olarak düşünmüyorum.	2.43	2.07	2.15	.39
28- Öğretmenlik sıkıcı bir meslektir.	2.14	2.07	2.36	.48
29- Gazete ve dergilerdeki öğretmenlikle ilgili yazılar ilgimi çeker.	2.71	3.32	3.00	.89
30- Öğretmenliği bana sevdiren öğretmenlerimdir.	2.86	3.32	3.05	.58

* p < 0.05   sd = 126

EK-4: Son Ölçekte Doktora Öğrencilerinin Enstitüler Açısından Farklılığı

Tutum Cümleleri	SÖ SBE $\bar{X}$	S Ö FBE $\bar{X}$	SÖ SaBE $\bar{X}$	F- testi
1- Öğretmenlik zevkli bir meslektir.	5.00	4.27	4.32	3.27*
2- Öğretmenlik saygın bir meslektir.	5.00	4.73	4.74	.50
3- Öğretmenlik bir sorumluluktur.	5.00	4.95	4.79	.67
4- Öğretmenlik yapmak istediğim son iştir.	2.29	2.21	2.42	.25
5- Öğretmenlik ideal bir meslektir.	4.57	3.95	3.84	1.94
6- Öğretmenlik fedakârlık ister.	5.00	4.83	4.84	.64
7- Öğretmenlik para ile ölçülemez.	4.71	4.30	4.32	.90
8- Öğretmenlik kutsal bir meslektir.	5.00	4.84	4.89	.74
9- Öğretmenlik mesleğini seviyorum.	4.85	4.14	4.00	3.14
10- Öğretmenlik mesleği ile ilgili kitapları okurum.	3.86	3.38	2.79	2.29
11- Öğretmenlik adını duymak bile sinirlerimi bozuyor.	1.57	1.41	1.89	1.60
12- Öğretmenlik onurlu bir meslektir.	5.00	4.86	4.74	.61
13- Öğretmen öğrenciye güven duygusu verir.	5.00	4.73	4.79	.70
14- Öğretmen öğrenciyi derse karşı istekli kılar.	5.00	4.81	4.79	.68
15- Öğretmen öğrenciye kitap okumayı sevdirir.	4.57	4.38	4.36	.25
16- Öğretmenler topluma örnek insanlardır.	4.71	4.60	4.68	.22
17- Öğretmenler kendilerini sürekli yeniler.	5.00	4.40	4.05	2.46
18- Öğretmenler günlük yayınları izler.	4.71	4.10	3.58	3.08
19- Öğretmenler dikkatli insanlardır.	4.14	3.97	3.68	.75
20- Öğretmenlikten nefret ederim.	1.14	1.62	1.74	.65
21- Öğretmenler yardımseverdir.	4.86	4.35	4.10	2.50
22- Öğretmenlik yapmak hoşuma gider.	4.57	4.06	3.79	1.35
23- Öğretmenliği zorunlu olmasam yapmam.	2.29	2.24	2.32	.03
24- Öğretmenlik yapmak bana mutluluk verir.	3.85	4.05	3.95	.18
25- Öğretmenlik bana zor gelir.	2.14	2.16	2.16	.001
26- Konuşmayı sevmediğimden öğretmenliği istemem.	1.71	1.81	1.95	.42
27- Kendimi öğretmen olarak düşünemiyorum.	2.00	2.03	2.21	.23
28- Öğretmenlik sıkıcı bir meslektir.	1.71	1.97	1.84	.08
29- Gazete ve dergilerdeki öğretmenlikle ilgili yazılar ilgimi çeker.	3.42	3.62	3.42	.22
30- Öğretmenliği bana sevdiren öğretmenlerimdir.	4.00	3.30	3.00	2.14

* $p < 0.05$ $sd = 126$